

בבא קמא נ-ב

עניין: הקב"ה מדקדק עם סביביו, כל האומר הקב"ה ותרו

לע"נ מו"ר רבי משה שפירא זצ"ל

קדושת לוי

תורת חיים

מלמד אֶתְכֶם מִדְּקָדְקָה עִם הַדְּדִיקִים כְּחֹפֶה הַעֲפֵרָה וְאֵם הַחֹמֶר אֲמַלֵּי מִדְּקָדְקָה עִם הַדְּדִיקִים מִפִּי מִמֶּה שֶׁמִּדְּקָדְקָה עִם הַרְשָׁעִים וְיֵלְ לִפִּי שֶׁהִקְבִּיָה דֵּן אֵם הַדְּדִיקִים בְּמִדַּת הַדֵּין בְּלִבָּד כִּיּוֹן שִׁיטוּלֵן לַעֲמוּד גְּדִין וְשׁוֹרֵת הַדֵּין אִינוּ מוֹסֵר אִפִּי כְּחֹסֶה הַשְּׁעֵרָה וְאִפִּי עַל חֶסֶד כֹּל דֵּהוּ לִפִּי שׁוֹרֵת הַדֵּין הַסּוֹנֵג חֲמוּר מְאוּד דְּאִפִּי מִי שֶׁסָּרַח בְּמִלְךָ בִּזְיוֹן דְּבִנְרָ קֶטֶן אַחַח דְּהוּ לְהַמִּיץ קֵל וְחוֹסֵר הַמְּוֹרֵד בְּמִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים וְלִכְךָ נַעֲשׂוּ מַסָּה וְאִסְרֵן נֶכֶד וְאִנְיֹוֹת וְכִיּוֹלָא בְּהָךְ עַל חֶסֶד קֶטֶן אֲבָל כִּשְׁדֵּן אֵם הַרְשָׁעִים עֲשָׂהָךְ וּמִקְדִּים מִדַּם בְּרַחֲמִים לְמִדַּת הַדֵּין . וְלִפִּי זֶה יִיחָא הֵא דְּאִיִּסְאָ נַפְדַּרְשׁ הַבִּיּוֹר רַשִׁי זֵל רִישׁ ס' בְּרַחֲשִׁית בְּרַח אֱלֹהִים וְלֹא נֶאֱמַר בְּרַח ס' שְׁבַת־חֵמֶלָה עֲלֵה בְּמַחֲשַׁבָה לְבַרְחָתוֹ בְּמִדַּת הַדֵּין רַחֵם שְׁאִין הָעוֹלָם מִתְקִיִּים וְהַקְדִּים מִדַּם הַרְחִמִים וְשִׁפְטָה לְמִדַּת הַדֵּין . וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה מֵאִי קִמְלֵי קִרְאָה מִה שֶׁעֲלָה בְּמַחֲשַׁבָתוֹ ית' וְנִרְךָ לְמַר כְּדִפִּי דְּמַחֲשַׁבָתוֹ ית' קִיּוּמָה וְכִשְׁבֹּחַ דֵּן אֵם הַדְּדִיקִים בְּמִדַּת הַדֵּין בְּלִבָּד הוּא דֵּן אֲחִין כְּמוֹ שֶׁעֲלָה בְּמַחֲשַׁבָה לִפְנֵי לִפִּי שֶׁהֵן יִטְוִיֵן לְהַתְקִיִּים עַל פִּי שׁוֹרֵת הַדֵּין אֲלֵא שְׁבַת־חֵמֶלָה עֲלֵה בְּמַחֲשַׁבָה לִפְנֵי לְדוֹן אֵם כֹּל הָעוֹלָם בְּכֹל עִ"ס שׁוֹרֵת הַדֵּין כִּיּוֹן שֶׁרַחֵם שְׁאִין הָעוֹלָם כֹּלוֹ מִתְקִיִּים שְׁחָף רַחֲמִים לְדֵין מִיּוֹה הַדְּדִיקִים כִּיּוֹן שִׁיטוּלֵן לְהַתְקִיִּים כְּדִקְאֵי קִאֵי וְכֵן מִשְׁמַע מֵהָא דְּאִיִּסְאָ בְּפִ"ק דְּע"א י"ב שְׁעוֹת הוּי הַיּוֹם כו' שֶׁלֶם שְׁעוֹת שְׁעוֹת יוֹשֵׁב הַקְבִּיָה וְדֵן אֵם כֹּל הָעוֹלָם כֹּלוֹ כִּיּוֹן שְׁרִיחָה הָעוֹלָם כֹּלוֹ מִתְקִיִּים בְּדֵין עוֹמֵד מִכֶּסֶף דֵּין וְיוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף רַחֲמִים כִּיּוֹן בְּהִיּוֹת דְּאֵפִ"ג דְּנִכְרָה הָעוֹלָם בְּרַחֲמִים אִפִּי הַכִּי יוֹשֵׁב בְּכָל יוֹם עַל כֶּסֶף דֵּין שְׁחִילָה וְהִיּוֹת מִפְּנֵי הַדְּדִיקִים שִׁיטוּלֵן לַעֲמוּד כְּדֵין לְחוּד אֲלֵא כִּיּוֹן שְׁרִיחָה שְׁאִין הָעוֹלָם כֹּלוֹ מִתְקִיִּים בְּדֵין אִזּוֹ יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף רַחֲמִים . וְנֶרְאָה דְּהִיּוֹת הֵא דְּאִיִּסְאָ בְּפִרְקָה הַקִּיּוּמָן בְּשַׁעֲרֵה שְׁעֵלָה מִסָּה לְמִרְוֹת מִנְּאֻלָּה הַקְבִּיָה שׁוֹשֵׁב וְקוֹסֵר כְּסִרִּי לְאוֹמִיוֹם אֵל אֵרֶם עֲשִׂיד לְהִיּוֹת בְּסוּף כְּתֵה דְּזוֹרוֹת וְעִקִּיבָא בֵּן יוֹסֵף שְׁמוֹ אֲעִתִּיר לְרֹשׁ עַל כֹּל קוֹן וְקוֹן וְכו' אֲמַר לִפְנֵי רַבִּי רַבִּינָא שֶׁכְּרֹו אֵל חֲזוֹר לְאֲחִוְרִיךָ רַחֵם שְׁשׁוּקֵיךָ אֵם בְּשִׁרְוֹ בְּמִקְוֵיךָ אֲמַר לִפְנֵי רַבִּי רַבִּינָא זוֹ תוֹרָה וְזוֹ שְׁכָרָה אֵל שְׁחוּק כֵּךְ עֲלָה בְּמַחֲשַׁבָה לִפִּי . וְלִכְאוּרָה הַמֵּאֱמַר תְּמוּהָ בְּמִה שֶׁהִשִּׁיב כֵּךְ עֲלָה בְּמַחֲשַׁבָה לִפְנֵי הַשּׁוֹפֵט כֹּל הַאֲרֵץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט וְלֹא עֲבִיד קִבְ"ה דִּינָא בְּלֵא דִּינָא . וְלִפִּי מִה שֶׁפִּירְשִׁיתִי אִחִי שְׁפִיר דְּרַבִּי עִקִּיבָא לְדִיק גְּמוּר וְחִסִּיד עֲלִיּוֹן הוּא וְיִדוֹן עַל פִּי שׁוֹרֵת הַדֵּין בְּלִבָּד וְלִי אֲשַׁכַּח שֶׁלֶם חֶסֶד רַבִּי עִקִּיבָא אִיזֵה חֶסֶד קֵל מִיּוֹמֵי לְהִיּוֹת נִידוֹן עוֹנֵשׁ גְּדוֹל זֶה כִּי שׁוֹרֵת הַדֵּין כֵּךְ הִיא מִתְקִיבָה בְּלִי וְיִחֹר כֹּל וְהִיּוֹת דְּאֵל שְׁחוּק כֵּךְ עֲלָה בְּמַחֲשַׁבָה לִפְנֵי כְּלוֹמַר לְדִיק גְּמוּר כְּרַבִּי עִקִּיבָא וְחִבְרִיּוֹ אִין אִחֵי דֵּן אֲחוּהוּ בְּרַחֲמִים כֹּל כִּי אֵם עַל פִּי שׁוֹרֵת הַדֵּין כְּמוֹ שֶׁהִיחָה הַמַּחֲשַׁבָה לִפְנֵי בְּרִיחָה עוֹלָם :

נפש החיים שער א' פ"ב

ולכן אֲרִזְלֵי (ב"ק כ' ע"א) כֹּל הָאֹמֵר הַקְבִּיָה וְחִתִּין הוּא יוֹתֵרוֹ חִיּוֹ טו' . וְכִ"ה בִּירוּשָׁלַיִם פִּי"ה דְּשָׁקִלִים וְכִבְדֵי פִּסִּי"ו וְנִתְחַנְּמָה פ' הַשָּׁחַ וְכִשְׁ"ט חֲלָלִים וְלִכְאוּרָה יִפְלֹא הֵלֵךְ אִפִּי אֵרֶם אִישׁ חֶסֶד מִחֲנֻנָה בְּמִדַּת וְתִרְנוֹת אֲמַנֵּם הוּא כְּמִשְׁלַל שְׁאִינוֹ ע"ד הַסּוֹנֵג וְנִקְיָמָה ח"ו . רַק חֲטָאִים חֲרָדֵךְ רַעֵם שֶׁחֲטָא עֲלָמוֹ הוּא עוֹנֵשׁ כִּי מַעַת בְּרִיחָה קִבֵּעַ הוּא ית"ש כֹּל סְדְרֵי הַסִּבְגָה הָעוֹלָמוֹת שִׁיחֵו חֲלוּם כְּפִי הַתְּעוּרָרוֹת מַעֲשֵׂה הָאֵרֶם הַטּוֹבִים וְאֵם רַעִים ח"ו . שְׁכַל מַעֲשֵׂיו וְעִינָיו נִרְשָׁמִים מֵאֲלֹהִים כֹּל א' בְּמִקְוֵי וְשִׁרְשׁוֹ וְהוּא מוֹכֵרֵת לְקַבֵּל דִּינֵו ע"י אֲחִין חֲחוֹת הַטּוֹמָאָה שֶׁהִבְדִּיר בְּמַעֲשָׂיו . כְּפִי עֵרֵךְ וְעִנִּין הַפְּגָם וְזִבָּה מִמִּילָה יתוֹקֵן הַפְּגָם שֶׁל הָעוֹלָמוֹת וְשֶׁל נַפְשׁוֹ אוֹ ע"י כַּח הַתְּשׁוּבָה שֶׁמַּגִּיעַת עַד שׁוֹרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן עוֹלָם הַתְּשׁוּבָה עֲלָמָה דְּחִירוֹ וְנִסְחִירוֹ דְּכֹלָה וְמַשַּׁם מִתְחַלֵּל וְנִשְׁפָּע תּוֹסַפֵּה קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה וְאוֹר מְבִסִּיק לְהַסֵּחַ וְלִכְלוֹת כֹּל טוֹמָאָה וְלִתְקַן הָעוֹלָמוֹת כְּמִקְדָּם וְבִיתְרוֹן אֹר חֲדָשׁ מַעֲלָם הַתְּשׁוּבָה הַמוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם לֹאֵת אִין שִׁיין וְתִרְנוֹת זִבָּה וְז"ש בְּאֲבוֹת וְכֹל מַעֲשֵׂי בְּסִפְרֵי נִכְתָּבִים . הִיּוֹת שֶׁמַּעֲלָמָן נִכְתָּבִים וְנִרְשָׁמִים לְמַעֲלָה :

משוך חֶסֶד לְיִוְדַעִיךָ אֵל קִנָּא וְנוֹקָם (נוסח פִּיּוּט יְכָל מִקְדָּשׁ בְּזִמְרִוֹת לֵיל שַׁבָּת). דֵּהֲנָה לְכַאוּרָה תְּרִיתִי דְּסִתְהִי אֲהַרְדִּי . אֵךְ דִּידוּעַ דֵּהֲקִבְ"ה זֵן אֵת הַשּׁוֹלָם בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, אֵף דְּחִכְמִינוּ ז"ל אֲמַרו (ב"ק ג, א; תְּנַחֲמוּם תְּשֵׂא, כו) דְּכֹל הָאֹמֵר הַקְבִּיָה וְוִתְרָן יוֹתֵרוֹ מַעֲיוֹ, אֲבָל שׁוֹרֵשׁ הַדְּבָר הוּא, דְּמִי שְׁאִין מֵאֲמִין וְיוֹדַע זֶה בְּבִירוֹר דֵּהֲקִבְ"ה בְּעַל יְכוּלָת וּבִידוֹ הַכַּח וְהַגְּבוּרָה לְהַעֲנִישׁ לְעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ, עַל זֶה אֲמַרו חֲכָמֵינוּ ז"ל כֹּל הָאֹמֵר הַקְבִּיָה וְוִתְרָן, מִה שְׁאִין כֵּן מִי שִׁיּוֹדַע זֶה דֵּהוּא בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת עוֹז וְגְבוּרָה, אֵךְ מַחֲמַת שְׁאֵנוּ מִבְּקָשִׁים וּמִפִּיּוּסִים אוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ בְּכֹל מִינֵי רִיצוּי, וְשִׁבִים לִפְנֵינוּ בְּלֵב שְׁלָם, וְאִזּוֹ הוּא מוֹחֵל לָנוּ, עַל זֶה לֹא אֲמַרו חֲכָמֵינוּ ז"ל. דְּבוּדָאֵי הַקְבִּיָה מוֹחֵל וְסוֹלַח לְמִי שֶׁעוֹבֵר עַל רְצוֹנוֹ וּמִתִּירָא וּמִפְחָד לִפְנֵינוּ יִתְבַרֵךְ, מַחֲמַת שְׁמֵאֲמִין שְׁבִידוֹ וּבְכוּחוֹ לַעֲשׂוֹת וּלְנַקוּם כַּחֲפָצוֹ, אֵךְ שֶׁהוּא שֶׁב לִפְנֵינוּ וּמִפִּיּוּסִים אוֹתוֹ וּמִבְּקָשׁ מִמֶּנּוּ תְּחַנּוּנִים עַל זֶה, בּוּדָאֵי הַקְבִּיָה מוֹשֵׁךְ חֶסֶד וּמוֹחֵל לּוֹ. וְזֵהוּ שֶׁכְּתוּב 'מִשׁוּךְ חֶסֶד לְיִוְדַעִיךָ אֵל קִנָּא וְנוֹקָם', רוֹצֵה לְוֹמַר מִי שִׁיּוֹדַע אוֹתְךָ וּמְכִיר בְּהַכְרָה שְׁלִימָה שֶׁהַבוּרָא עוֹלָמִים הוּא 'אֵל קִנָּא וְנוֹקָם' שִׁיּוֹכֵל לְנַקוּת וּלְקִנְאוּת כֹּל מִה שֶׁחֲפָץ, לֵאלוֹ הוּא מוֹשֵׁךְ חֶסֶד וּרַחֲמִים הַמְּרוּבִים :